

Kandidature kot zasebni biznisi poslancev na DVK

Po državi je pred zadnjim dnevom, ko bo v četrtek še mogoče vlagati candidature, vsaj petnajst strank že vložilo liste kandidatov ali postopke za to začelo. Z izjemo Levice **Luke Meseca** so s podpisi najmanj treh poslancev kandidatne liste vložile vse parlamentarne stranke. S tremi podpisi poslancev sta to storili tudi dve stranki, ki združujeta le dva poslanca: DD (**Bojana Dobovška** in **Franca Laja**) in SAB (**Alenko Bratušek** in **Mirjam Bon Klanjšček**). Direktor DVK **Dušan Vučko** pa včeraj ni bil pripravljena razkriti, kdo je tretji poslanec, ki je kot predlagatelj omogočil vložitev kandidatov DD po vsej državi in kdo za SAB. Zakon ne določa jasno, da bi javnost imela pravico vedeti, je pojasnil. Imena in priimka niso razkrili niti v obeh strankah.

Je v ozadju le pomoč ali korupcija?

Pričakovati je, da bi število list jutri zanesljivo preseгло število 17, kolikor jih je bilo pred štirimi leti. Presenečenje bo celo, če jih bo manj kot 20, kolikor je bilo kandidatnih list na predčasnih volitvah pred sedmimi leti. Vse ostale volitve v zgodovini so bile redne. Število list pred tremi in sedmimi leti in delež, ki so ga dosegle, je bilo takšno (nekaj težav pri prikazu je zaradi združevanj in propadanj strank):

	Kandidatna lista	2011	2014
1	SMC Miro Cerar		34,49%
2	SDS Janez Janša	26,19%	20,71%
3	DeSUS Karl Erjavec	6,97%	10,18%
4	SD Dejan Židan	10,52%	5,98%
5	NSi Matej Tonin	4,88%	5,59%
6	SAB Alenka Bratušek		4,38%
7	SLS Marko Zidanšek	6,83%	3,95%
8	PS Zoran Jankovič	28,51%	2,97%
9	SNS Zmago Jelinčič	1,80%	2,20%
10	Pirati Rok Andréé		1,34%
11	VERJAMEM		0,78%
12	DL Gregor Virant	8,37%	0,64%
13	ZS Andrej Čuš	0,36%	0,53%
14	NS Blaž Svetek	0,10%	0,24%
15	LGS		0,05%
16	SHS	0,03%	0,01%
17	TRS, ZL Luka Mesec	1,22%	5,97%
18	DSD, Franc Žnidaršič	0,65%	
19	LDS Tone Anderlič	1,48%	
20	Zares	0,65%	
21	SMS Zeleni	0,86%	
22	SSN	0,09%	
23	Akacija	0,02%	
24	SEM-Si	0,16%	
25	Gibanje za S	0,30%	

Prikrivanje pri SAB in DD je zanimivo, ker se pri zbiranju podpisov državljanov za kandidate že dalj časa šepeta tudi o trgovanju. Kandidat, ki je zbral premalo podpisov, jih pozneje podari ali celo proda drugemu, zlorabe zaupanja volivcev pa ni mogoče dokazati, ker dogajanje ni transparentno. Vsi podatki o podpisnikih so namreč prikriti zaradi varovanja osebnih podatkov, da se ne bi izvedelo, kdo je pristaš katere stranke. Podobno kot volivec lahko tudi vsak poslanec svoj podpis pred volitvami da le enkrat, le da je njegov podpis vreden veliko več in da je za poslance znano, na kateri listi so bili izvoljeni in komu torej pripadajo. Ko poslanci predlagajo (to pomeni podpora s podpisi) kandidate svoje stranke, je to običajno. Samoumevno je, da **Jože Tanko** predlaga kandidate SDS ali **Matjaž Han** kandidate SD. V teh primerih novinarji imen niti ne zahtevamo. Bilo bi pa samoumevno, da bi jih državna volilna komisija objavila. A tega ne počne. Menda doslej teh

podatkov novinarji nikoli niso zahtevali. Nekaj drugega pa je, če poslanci podprejo kandidate stranke, ki ji ne pripadajo, kar se je zgodilo tokrat. Ker to ni običajno sem podatke, kdo je primaknil podpise, takoj zahteval. To je za volivce lahko skrajno pomembna informacija. Za DD in SAB to pomeni, da imata pri kandidiranju status parlamentarne stranke, čeprav v DZ nimata svojega poslanskega kluba. Pogoji zanj so najmanj trije poslanci. Podobno pomembno je kot če bi ena stranka drugi financirala kampanjo. Da javnosti imen ne more razkriti in da naj sprožim uradni postopek po zakonu za pridobitev informacij, mi je direktor službe DVK **Dušan Vučko** predlagal po pogovoru z informacijsko pooblaščenko **Mojco Prelesnik**. Tako je vsaj slišati. Uradnega mnenja ali stališča, ali javnost sme vedeti, kateri poslanci so podpisali, pa Vučko menda nima. Ureditev dostopa do informacij javnega značaja je v državi bolj omejevanja dostopa do informacij kot obratno. Uradnike ali funkcionarje, ki razkrijejo podatke, ki so po mnenju pooblaščenke osebni, doletijo globe in kazni, tistih, ki prikrivajo javnosti, kar bi ne smeli, pa ne. Zato praviloma raje prikrivajo. Mediji pa povečini tudi niso zelo odločen varuh pravic javnosti do obveščenosti.

Kot prikrivanje lastništva s poštними nabiralniki

Pred volitvami je ne transparentnost, kdo jim je omogočil kandidate, precej neverjetna. Ne le za DVK, vsaj tako tudi za obe majhni stranki. Še posebej za Dobovškovo Dobro državo, ki je proti korupciji in za transparentnost. Sami pa pri kandidiranju prikrivajo, kdo jih predlaga in ta njihov predlagatelj posluje, če povem s primerjavo, preko poštne predala v davčni oazi. Razlog, zakaj prikrivajo tretjega poslanca predlagatelja, si je težko zamisliti. Zanesljivo pa je bizarno že pomisliti, da bi podpis poslanca, ki omogoči kandidaturu stranki, sodil v sfero zasebnosti in intime ali da bi morala država preprečevati, da za njegovo ravnanje izvedo v

njegovi stranki. Tega ureditev namreč sploh ne preprečuje. V državni volilni komisiji so predstavniki strank, ki lahko pogledajo, kdo je za koga podpisal. Le pred ljudmi se skriva. Pred vami.

Ali bo lahko za prikrito ozadje izvedela še javnost, bom poročal takoj, ko uradno odgovorijo iz DVK ali če mi imena razkrijejo iz DD ali SAB.

Prve stranke so v vseh osmih enotah kandidatne liste vložil že prejšnji teden. Po podatkih DVK so s podpisi poslancev to najprej storili SD **Dejana Židana**, Desus **Karla Erjavca** in DD **Bojana Dobovška**. S podpisi najmanj po sto volivcev sta povsod po državi prvi kandidatne liste vložili Lista **Marjana Šarca** in Zedinjena Slovenija **Andreja Šiška**. V ponedeljek so po vsej državi liste vložile še SDS **Janeza Janše**, SMC **Mira Cerarja** in SNS **Zmaga Jelinčiča**. V skoraj vseh okrajih pa SAB **Alenke Bratušek**, Nova Slovenija **Mateja Tonina** in SLS **Marka Zidanška**. V manj kot polovici, a vsaj v eni enoti, pa so kandidate predlagali Zeleni **Andreja Čuša**, stranka Naprej Slovenija **Blaža Svetka**, gospodarsko aktivna stranka, ki jo vodi predsednik državnega sveta **Alojza Kovšca** in Stranka slovenskega naroda **Mihe Majca**. Podatki so za ponedeljek do 13 ure in niso popolni, možno je, da je bilo popoldan vloženih še več kandidatur.

Zadnji dan, ko bo do konca uradnih ur še mogoče zbirati podpise volivcev po državi, do polnoči pa vlagati kandidature, je jutri. V petek se začne uradna volilna kampanja.